

Maailmassa monta on ihmeellistä asiaa

Joel Kuortti

Syksy 2009 oli merkillinen. Aloitin uudessa työssä Turussa sekä *Kulttuurintutkimus*-lehden toisena päätoimittajana. Näinä kuluneina vuosina olen lehden parissa kummastellut moninaisia asioita ja saanut iloita lehden erinomaisesta sisällöstä, mistä kiitos kirjoittajillemme. Viime vuosiin on kuulunut myös huolestuttavia kehityskulkuja ja asioita, joista monet uhkaavat koko suomenkielistä tieteellistä julkaisutoimintaa.

Osa näistä asioista on sellaisia, jotka eivät sinänsä ole hyviä tai huonoja, vaan niiden vaikutukset riippuvat siitä, miten niitä sovelletaan. Näin esimerkiksi julkaisufoorumiluokituksen käyttöönotto. Se suuntaa aivan varmasti julkaisutoimintaa, mutta miten, se jää nähtäväksi. Tässä suhteessa *Kulttuurintutkimus* on, ainakin tällä hetkellä, hyvässä asemassa.

Toinen esimerkki on sähköinen julkaiseminen, joka on monessa mielessä kannatettava julkaisumuoto, mutta tieteellisille lehdille ongelmallinen tulonmuodostuksen näkökulmasta. Lehdessä on kokeiltu sähköistä julkaisemista, kun vuoden 2013 toinen numero julkaistiin vain sähköisesti. Myös paperilehtinumeroiden yhteydessä on lisäksi julkaistu vain sähköistä aineistoa, erityisesti lehtiöitä ja kirja-arvioita. Jatko riippuu pitkälti siitä, miten sähköisten lehtien tukijärjestelmä tulee toimimaan.

Lehden edellinen numero käsitteli talouden kysymyksiä, ja raha on ratkaisevana tekijänä myös tiedejulkaisemisessa. Karu esimerkki tästä on äskettäinen tieto- ja tiedekustantamo Gaudeamuksen kustannusjohtaja Tuomas Sepän irtisanominen, mikä

omistajan eli Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan HYY-yhtymän toimitusjohtaja Mauri Laurilan mukaan johtui siitä, että kirjoja julkaistiin tieteellisen sisällön vuoksi eikä kysynnän mukaan. Huoli suomalaisen tiedekustannuskentän kaventumisesta ja tason laskemisesta nousi välittömästi pintaan keskusteluissa eri puolilla. Tieteen popularisoinnin, korkealaatuisten tieteellisten alkuperäisjulkaisujen kustantamisen ja suomenkielisen tieteen kielen vaaliminen ovat joutuneet hyvin ankaraan talouskurimukseen samaan aikaan, kun yliopistoissa paine tutkimusjulkaisuihin kasvaa. Tiedejulkaisijoiden olisi jollain tapaa saatava ote asioista niin, ettei vain juostaisi asioiden perässä vaan voitaisiin pikemminkin viedä niitä eteenpäin.

Kaikki ei kuitenkaan ole synkkää tai vaikeaa, mikä näkyy esimerkiksi siinä, että *Kulttuurintutkimus* kiinnostaa kirjoittajia julkaisukanavana ja lukijoita tiedonlähteenä. Kulttuurintutkimuksen monialainen kenttä tarvitsee tällaisen lehden, jossa on mahdollista tehdä tutkimusta tunnetuksi. Samana vuonna kun Kulttuurintutkimuksen seura perustettiin (tuolloin vielä verkostona), vuonna 1983, julkaistiin Marjatta Pokelan ja Pirkko Koskimiehen sanoittama ja klassikoksi jo muodostunut lastenlaulu ”Thme ja kumma.” Katri Helena esitti sen *Pupu Tupunan lauluja* -albumilla, ja ihmetteli ja kummasteli siinä erilaisia asioita; muun muassa, miten ”muurahaiset aina rakentaa ja rakentaa, vaan eivätkö ne koskaan valmiiksi saa?” Maailma ei taida tulla valmiiksi aivan näinä päivinä, joten ihmettelemistä riittää jatkossakin. Edelleen valo luo varjoja, vesi heijastaa kuvajaisia ja unet kuljettavat meitä eri maailmaan, mikä ”hämmästyttää, kummastuttaa pientä kulkijaa.”

Lehden 30-vuotisjuhlavuosi saa päätöksen tässä vuoden 2013 nelosnumerossa. Sen myötä päätän myös päätoimittajakauteni lehdessä. Kiitoksia kaikille antoisista ihmettelyvuosista ja menestystä lehdelle edelleen!